

Haastedisie 2003
Jaorgang 13, nr. 1
Oplaoage: 2000 stoks

't Herenhoentien

BESTE KIENDER!

Et is aovens weer vroeg donker.

Vaeke en lange buten speulen lokt haost
niet meer, want et wodt koolder en veural natter.

Et regent en wi'jt bi'jtieden geweldig en de blaeden roegelen mit een vaort naor beneden.
Toch is et wel een hiele gezellige tied, vienen jim ok niet? Mit mekeer in huus mooie spullegies doen, of achter de komputer. Of lekker languut op de baank tillevisie kieken. Kieken jim ok wel es, of misschien wel altied, naor et Jeugdjournaal? Now, hiel misschien hebben jim dan Piepmoes daar laest ok wel in zien... Hej' toevallig die uutzending krek mist? Da's niet zo arg heur, want et verhael op de volgende bladzieden gaot daar over!

Aachterop et kraantien kuj' wat meer lezen over de streek waar aj' wonen en we vertellen wat over et faobeldier de griffioen.

In et kraantien zit een inlegvel mit daarop een spullegien. We zeden al, daar is et now ommes de tied veur! Et spullegien liekt wel wat op et oolderwetse gaanzebod, mar het ok alles mit de streek te maeken daar aj' wonen. Et spullegien stelt de beide gemienten Oost- en West-Stellingwarf veur en ie moe'n perberen zo gauw meugelik deur dat gebied henne te reizen. Daarbi'j moej' perberen om zoveul meugelik dörpen te bezuken.

Elke speulder die mitdot krigt een pion, een stok pepier en een penne. Op et pepier zet ie de hieltied de naeme van et dörp daar aj' staon bliieven moeten. Speulders die nog niet schrieven kunnen, kun dat deur een ere speulder doen laoten of meugen bi'jglieks een strepien zetten. Op et inlegvel staon ok de cieferties mit daoraachter de naeme van et dörp. Bi'j sommige dörpen (die mit een vette letters) moej' een opdracht doen.

Wi'j weensken jim veul plezier en sukses toe!

't Herenhoentien is veural bedoeld veur groep 1, 2, 3 en 4 van et basisonderwies in de Stellingwarven en verschieent vier keer in et jaor. Et wodt bedocht, saemensteld en klaormaekt deur Sietske Bloemhoff, in opdracht van de Intergemientelike Begeleidingsgroep Hiemkunde in Oost- en West-Stellingwarf

PIEPMOES OP DE TILLEVISIE

(Een veurleesverhael van Sietske Bloemhoff)

Op een aovend rinkelt de tillefoon in et kesteel van Piepmoes.

'Wie zol dat now wezen,' mompelt de moes en pakt de tillefoon.

'Goeienaovend, mit Piepmoes,' zegt hi'j dan.

'Ok goeienaovend,' is et antwoord an de ere kaante van de lijn. 'He'k Piepmoes zels an de lijn? Dé Piepmoes die zo bekend is bi'j de kiender in de Stellingwarven? Ja? Now, ie praoten mit Joop van et Jeugdjournaal. Hej' even tied veur mi'j?'

'Joop van et Jeugdjournaal?' schrikt Piepmoes hielendal verheerd. 'Joop van et Jeugdjournaal? Ét Jeugdjournaal? Ja, ik heb wel even tied veur jow, mar waarom bel ie mi'j aenlik, meneer Joop?'

'Zeg mar gewoon van Joop, heur Piepmoes,' zegt de man van et Jeugdjournaal. 'En waarom ik jow belle? Now, ik heb al zo vaeke verhaelen over jow heurd, dat ik docht et wodt tied om die moes es een keertien bi'j oons in et journaal te nugen. Hoe liekt jow dat toe?'

'Now ja,' twiefelt Piepmoes een betien. 'Ik weet aenlik niet zo goed wat a'k vertellen moct. Mar et liekt mi'j an de aandere kaant ok wel aorig toe, ja. Mar meneer Joop, och nee, Joop, vienen jow et goed as ik dan een kammeraod van mi'j uut de bos mitneem?'

'Ja, vanzels wel,' antwoordt Joop. 'Zoj' misschien ni'je weke donderdag kommen kunnen?'

'Now, veuruit dan mar,' zegt Piepmoes nog de hieltied niet hielemaole van de schrik bekommen. 'Tot donderdag, Joop.'

As et donderdag is, bin Piepmoes en de doeve, want die gaot mit, al vroeg op pad naor de tillevisiestudio van Joop. In Wolvege stappen ze op de trein, want om te vliegen is et, mit Piepmoes op de rogge, aenlik krek een bctien te veer veur de doeve.

Op et stesjon in et plak daor de studio is, staot Joop van et Jeugdjournaal al op de beide dieren te waachten.

'Gelokkig,' zegt hi'j, 'daor bin jim. Kom mar gauw mit me mit, de mannen van de kamera's en zo staon al klaor.'

In de studio vegen een peer vrouwluden wat poeier om de snuten van de beide dieren en ze kriegen een kamme deur et haor en de veren. Aj' op de tillevisie kommen moej' d'r vanzels netties uutzien. As ze klaor binnen, moe'n Piepmoes en de doeve - en wat zien ze d'r prachtig uut - tegere mit Joop aachter een taofel zitten gaon. De uutzending gaot uut aende.

'Beste Piepmoes,' begint Joop. 'Aldereerst vanzels van hatte welkom in oons Jeugdjournaal. Wi'j bin d'r verschrikkelik wies mit dat ie, tegere mit jow kammeraod, in oons pergramme kommen wollen, want et is een hiele reize hier naor toe. Zoj' de kiekers nog even percies vertellen willen waor jim ok al weer weg kommen?'

'Tuurlik wel,' zegt Piepmoes. 'Wi'j wonen in een hiele mooie bos in de Stellingwarven,' vertelt hi'j dan, best wel een betien trots. 'Wi'j wonen daor tegere mit nog een hieleboel ere kammeraoden van oons.'

'Waor liggen de Stellingwarven aenlik percies?' vragt Joop. 'Een hieleboel kiender in et laand weten dat misschien niet.'

'Now, de Stellingwarven liggen in et noorden van Nederland,' vertelt Piepmoes. 'Et is een hiele mooie streek, mit prachtige dörpen, stokken bos en twie hiele mooie revierties.'

'Ja,' nikt de doeve enthousiast en gaot veerder: 'Ten van die revierties is de Lende en de bos van Piepmoes ligt daor vlakbi'j. Wi'j beleven daor mit mekeer een hieleboel aeventuren.'

‘Wat veur aventuren beleven jim dan allegere?’ vragt Joop.

‘Now, meerst mooie, mar soms ok wel es wat minder mooie,’ zegt Piepmoes. ‘Wi’j doen een hieleboel mooie spullegies in de bos of gaon zommers lekker zwemmen in de Lende. Of we holen een grote speurtocht. En in de haast zuken we naor neuties en haastblaeden. Of we maeken mooie lampions mit Sunte Matten. En in de winter speulen we in de sni’j of op et ies en hebben we elk jaor een prachtig kastfeest op de eupen plak,’ rattelt de moes an ien stok deur. ‘En in et veurjaor helpt Piepmoes de voegels vaeke mit et maeken van nussies,’ gaot de doeve veerder as Piepmoes even aosenhaelen moet.

‘Ja, dat klinkt allegere lieke prachtig,’ vint Joop. ‘Mar Piepmoes zee ok, dat jim wel es minder mooie aventuren beleven. Hoe zit dat dan percies?’

‘Now,’ twiefelt Piepmoes, ‘ik weet niet... Doeve, wat vien ie, moe’n we dat vertellen?’

‘Jawisse,’ mient de doeve. ‘Dat vertellen we juist wel. Laot iederiene in et laand mar es weten hoe vervelend as die beide katten altied binnen.’

‘Beide katten?’ vragt Joop now slim ni’jsgierig. ‘Welke katten bin dan altied zo vervelend? En wat doen die beide dan??’

Piepmoes en de doeve kieken makeer nog es een keertien an en dan komt et hiele verhael d’r uut. Over hoe de katten Piepmoes altied aachternao zitten, omdat ze honger hebben en him opeten willen, wiels ze thuus op de boerderi’je genoeg katebrokkies en melk kriegen. En over hoe ze achter aandere dieren an zitten as ze Piepmoes niet pakken kunnen. Mar ze vertellen ok hoe as de aandere dieren uut de bos Piepmoes altied helpen en hoe ’n wille ze hebben as die de katten soms prachtig veur et lappien holen.

Now ja, jim weten dat allegere wel, mar de kiender die buten de Stellingwarven wonen, weten daor hielemaole niks van. En Joop van et Jeugdjournaal en de mannen achter de kamera’s ok niet. Dat kuj’ zo wel zien. Ze weten niet wat as ze heuren!

‘Tjongejonge, Piepmoes,’ zegt Joop, en ie kun an him zien dat hi’j him aorig kwaod maekt. ‘Wat een misselike katten bin dat. En gaot et allieend mar om die zwatte kate mit de witte punte an de stat en de witte mit de zwatte punte?’

‘Ja,’ zegt Piepmoes. ‘Gelukkig bin d’r niet meer katten daor we hinder van hebben. Mar wat zollen we bliede wezen, as Klaos en Miep opholen mit heur gedonder.’

‘Now,’ daenkt Joop had-op. ‘Misschien kuwwe daor in oons pergramme wel wat an doen. Wie wet kieken heur baosies now wel, en misschien Klaos en Miep zels ok. Waacht es even...’

In de boerderi’je hebben de baosies van Klaos en Miep de tillevisie toevallig krek anzet. Klaos en Miep rekken heur es uut, klauteren uut heur maanties en gaon veur de tillevisie zitten.

‘Klaos, moej’ now toch gauw kieken wie daor in et Jeugdjournaal is,’ mierkt Miep en zet de rogge in de bocht as zol hi’j zo de tillevisie in springen.

‘Daor hej’ verempeld Piepmoes op de tillevisie, tegere mit de doeve,’ bromt Klaos. ‘Wat moe’n die beide daor now toch.’ De kaeter slingert van poere opwiening mit de stat in de ronte.

‘Schei uut te wiemelstatten en hcol op te mauwken,’ zegt et vrouwgien. ‘Eers kuwwe niet verstaon wat as d’r zegd wodt...’

‘En wi’j roepen de baosies van disse beide vervelende katten op,’ zo zegt Joop van et Jeugdjournaal intied, ‘om d’r veur te zorgen dat Klaos de Kaeter en Miep niet weer achter Piepmoes-en-die an zitten. Iederiene die naor dit pergramme kikt en in de buurt van Piepmoes woont, vraogen wi’j om goed op te letten as zi’j de katten ok op verbeuden terrein zien. Hier volgt nog es et signalement: Klac s de Kaeter is een zwatte kate mit een witte punte op de stat.

Miep is hielemaole wit, mar het een zwat puntien op de stat. Aj'm ze in of bi'j de bos van Piepmoes bespeuren, geef et oons dan deur. Wi'j nemen dan mitien kontakt mit de baosies op.'

Oe hedenhitskes, wat schrikken de katten. En heur baosies trouwens niet minder.

'Die man het et over oons,' jammert Klaos tegen Miep.

'Ze hebben et over oonze katten,' klaegt et vrouwgien tegen et baosien. 'Wat moe'n we now mit ze, wat bezorgen Klaos en Miep oons weer een hoop ellende.'

'Now, as et zo deurgaot mit die beide,' vint et baosien, 'dan moe'n we mar zien dat we ze verkopen. En as dat niet lokt, dan moe'n ze desnoods mar naor et asiel. Ik wil niet alle daegen in et Jeugdjournaal omdat we van die klieren van katten hebben.'

'Ik ok niet,' zegt et vrouwgien. 'Hebben him dat goed in de smiezen, Klaos en Miep? We bin best wies mit jim, mar as et zo deurgaot hooft dat op. Jim bin waarschouwd!'

Klaos en Miep trillen en beven d'r over, zo bin ze schrokken. Verkocht wodden of naor et asiel nog wel! Dat nooit, asjeblieft niet! Dan mar gien lekker sappig moezehappien. Dan mar van die dreuge katebrokkies en lauwe, vellebellerige melk. Alles liever as naor et asiel!

Jim hebben wel deur dat Piepmoes en zien maoten de eerste tied gien last hebben zullen van Klaos de Kaeter en Miep. Mar as dat altied wel zo blift, ik bin d'r niet zo zeker van, jim wel?

DE STELLINGWARVEN

Jim wonen allegere, krek as Piepmoes en zien kammeraoden, in de Stellingwarven. Dat kan West-Stellingwarf wezen of Oost-Stellingwarf. In West-Stellingwarf liggen 26 dörpen en in Oost-Stellingwarf 13. In beide gemienten stromen de revierties de Lende en de Kuunder. Die laeste revier wodt ok wel Tjonger nuumd.

Oost- en West-Stellingwarf hebben beide ok een vlagge en een gemientewaopen. Ze bin niet etzelde, mar ze lieken wel op

mekeer. Op beide vlaggen en gemientewaopens staot een faobeldier. Een faobeldier is trouwens een dier dat niet echt bestaot, heur. Ie kommen him in de bos niet tegen en ok niet in de dieretuun! Et faobeldier dat op beide Stellingwarver vlaggen te zien is, hiet een griffioen.

In een griffioen ziej' onderdielen van verschillende wél bestaonde dieren. Kiek mar es goed op beide prenties van de gemientewaopens welke dieren jim in de griffioen herkennen. Links ziej' et gemientewaopen van West-Stellingwarf, rechts dat van Oost-Stellingwarf.

WIE REIST ET HADSTE DEUR DE STELLINGWARVEN?

(De uutleg van et spullegien staot veurop
't Herenhoentien, haast 2003)

1. Appelsché Gooi nog een keer. 2. Raevenswoold Gao naor 3. 3. De Fochtel 4. Oosterwoolde Gao naor 5. 5. Langedieke 6. De Haule Ien beurt waachten. 7. Haulerwiek 8. Waskemeer 9. Donkerbroek Gao twee plakken weeromme. 10. Makkinge 11. Ni'jberkoop Gao naor 15. 12. Berkoop 13. Ni'jhooltpae Twie beurten waachten. 14. Hooltpae 15. Wolvege 16. Der Izzerd 17. Oolde- en Ni'jhoolt woolde Gooi nog een keer. 18. Oolde- en Ni'jlaemer Gao twee plakken veuruut. 19. Munnikeburen 20. De Langelille

21. Slikenborg Ien beurt waachten. 22. Spange 23. Scharpenzeel Gao naor 25. 24. Oolde- en Ni'jlaemer Gooi nog een keer. 25. Sunnege 26. Blesdieke 27. De Blesse 28. Peperge Gao naor 29. 29. Steggerde Gao naor 31. 30. Vinkege 31. De Hoeve 32. Noordwoolde Ien beurt waachten. 33. De Oosterstreek 34. Zaanhuizen Twee plakken weeromme 35. Buil 36. Else Ie bin d'r!

Wie as eerste in Else is, is vanzels de winner van et spullegien. Mar d'r is nog een twiede winner in dit spullegien. Dat is degene die in de meerste dörpen van Oost- en West-Stellingwarf west het. Doe je best, en veul plezier!